

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z HISTORII – KLASA 4

I. FORMY I METODY SPRAWDZANIA WIEDZY

1. Ocenianiu podlegają następujące formy pracy ucznia:

- ✓ Pisemne prace kontrolne – praca klasowa (sprawdzian), kartkówka
- ✓ ustne odpowiedzi na lekcji
- ✓ aktywność na lekcji,
- ✓ praca domowa,
- ✓ prowadzenie zeszytu, ćwiczeń.

2. oceny są jawne zarówno dla ucznia jak i rodziców. Sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne uczeń i jego rodzice (prawni opiekunowie) otrzymują do wglądu na następujących zasadach:

- a. uczniowie otrzymują prace do wglądu na lekcji, na której odbywa się ich omówienie,
- b. prace klasowe, kartkówki nauczyciel udostępnia rodzicom uczniów (na ich prośbę), na zebraniach lub w trakcie indywidualnych konsultacji,
- c. sprawdziany są przechowywane przez nauczycieli w szkole do ostatniego dnia roku szkolnego.

3. Uczeń może być w wyjątkowych sytuacjach nieprzygotowany (np) do lekcji :

- a. na lekcji historii uczeń ma prawo do jednego nieprzygotowania, bez ponoszenia jakichkolwiek konsekwencji, nieprzygotowania (za wyjątkiem zapowiedzianych wcześniej prac domowych , kartkówek i prac klasowych),
- b. uczniowie reprezentujący szkołę w zawodach i konkursach mają prawo do nieprzygotowania w dniu następnym (za wyjątkiem zapowiedzianych sprawdzianów),
- c. uczniowie zgłaszają swoje nieprzygotowanie na początku lekcji, zostaje ono zaznaczone w dzienniku . Nieprzygotowanie nie dotyczy zapowiedzianych prac pisemnych – z wyjątkiem spraw losowych uznanych przez nauczyciela,
- d. jeżeli uczeń nie zgłosi swojego nieprzygotowania - braku pracy domowej , otrzymuje ocenę niedostateczną , a uzupełnioną pracę pokazuje na następnej lekcji.

SPRAWDZIAN

- ✓ sprawdza stopień opanowania materiału z zakresu całego działu programowego.
- ✓ Powinien być poprzedzony powtórzeniem, zapowiedziany na tydzień przed wyznaczonym terminem i zapisany w dzienniku.
- ✓ Nauczyciel podaje zakres obowiązującego materiału.
- ✓ Nauczyciel oddaje sprawdzian do dwóch tygodniach od dnia napisania go przez uczniów.
- ✓ W trakcie sprawdzianu ucznia obowiązuje zachowanie szczególnej dyscypliny.

- ✓ W przypadku kontaktowania się uczniów między sobą w trakcie pisania nauczyciel ma prawo obniżyć ocenę lub wystawić ocenę niedostateczną gdy stwierdzi, że uczeń korzysta z niedozwolonych pomocy.
- ✓ Prace klasowe są obowiązkowe dla ucznia. Jeżeli uczeń nie przystąpił do sprawdzianu w wyznaczonym terminie z powodu usprawiedliwionej dłuższej nieobecności (powyżej 3 dni), powinien to uczynić w terminie do dwóch tygodni od daty powrotu do szkoły, przy krótszej nieobecności (do 3 dni) pisze sprawdzian na najbliższych ustalonych przez nauczyciela zajęciach
- ✓ Uczeń musi poprawić ocenę niedostateczną w ciągu 2 tygodni od daty rozdania prac klasowych, może też jeśli zechce, poprawić ocenę dopuszczającą z pracy klasowej. Prawo do poprawy uczeń ma tylko jeden raz. W przypadku poprawy w dzienniku zapisywane są obydwie oceny.
- ✓ Datę pisania poprawy oraz datę pisania pracy klasowej na której uczeń był nieobecny ustala nauczyciel po konsultacji z uczniem.
- ✓ W razie niestawienia się ucznia we wskazanym terminie , otrzymuje ocenę niedostateczną
- ✓ W pracach klasowych nauczyciel może przewidzieć zadania o podwyższonym stopniu trudności nie wykraczające poza podstawę programową stwarzające możliwość uzyskania oceny celującej

KARTKÓWKA

- ✓ sprawdza stopień opanowania materiału z trzech ostatnich lekcji,
- ✓ przeprowadza się ją bez zapowiedzi i powtórzenia wiadomości.
- ✓ uczeń nie ma możliwości poprawienia otrzymanej oceny

AKTYWNOŚĆ NA LEKCJI

- ✓ systematyczność pracy ucznia na lekcji ocenia się znakiem (+) lub (-).
- ✓ Trzy „+” - bardzo dobry, trzy „-” -niedostateczny

PRACA DOMOWA

- ✓ obowiązkiem ucznia jest wykonywanie prac domowych w zeszycie przedmiotowym lub w zeszycie ćwiczeń.
- ✓ Nauczyciel określa wymagania formalne związane z jej wykonaniem.
- ✓ Uczeń przestrzega terminu i sposoby wykonania pracy domowej. „
- ✓ Parafka” oznacza, że nauczyciel sprawdził wykonanie pracy ale nie sprawdził jej zawartości merytorycznej.
- ✓ Niewykonanie pracy domowej skutkuje wpisaniem oceny niedostatecznej, która uczeń może poprawić w terminie wyznaczonym przez nauczyciela.
- ✓ Ocena uzyskana w wyniku poprawy pracy domowej wpisywana jest obok oceny niedostatecznej i jest informacją o niesystematycznej pracy ucznia.
- ✓ Elementy brane pod uwagę przy ocenie pracy domowej:
  - właściwa treść zadania,
  - wykonanie i estetyka.
- ✓ Nie będą oceniane prace spisane z Internetu.

PROWADZENIE ZESZYTU (ĆWICZEŃ) –zeszyty prowadzone są według schematu

- ✓ systematyczność prowadzenia zeszytu (kompletność notatek i zadań domowych)
- ✓ estetyka

II. SPOSÓB WYSTAWIANIA OCENY ŚRÓDROCZNEJ I ROCZNEJ

1. Przy wystawianiu oceny śródrocznej i rocznej brane są pod uwagę oceny uzyskane ze wszystkich form aktywności.
2. Oceny nie ustala się jako średniej arytmetycznej uzyskanych przez ucznia ocen, ale uwzględnia wagę ocen.
3. Na koniec półrocza lub roku szkolnego nie przewiduje się sprawdzianów zaliczeniowych czy odpowiedzi ustnych aby poprawić ocenę – na ocenę śródroczną i roczną uczeń pracuje cały rok.

III. WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY

1. Ocena dopuszczająca – wymagania z tabeli 2
2. Ocena dostateczna – wymagania z tabeli 2+3
3. Ocena dobra – wymagania z tabeli 2+3+4
4. Ocena bardzo dobra – wymagania z tabeli 2+3+4+5
5. Ocena celująca – wymagania z tabeli 2+3+4+5+6

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
Rozdział 1. Z historią na Ty						
1. Historia – nauka o przeszłości	historia jako nauka o przeszłości – historia a baśnie i legendy – efekty pracy historyków i archeologów – źródła historyczne, ich przykłady oraz podział	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>współczesność, przeszłość, historia, historycy, legenda, baśń</i> – rozróżnia przeszłość od współczesności – rozróżnia fikcję (np.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>dzieje, archeologia, źródła pisane, źródła materialne</i> – rozróżnia pracę historyków i archeologów – potrafi podać przykłady postaci legendarnych i historycznych	– porównuje pracę historyków i archeologów – wskazuje różne przykłady źródeł pisanych i niepisanych – wyjaśnia potrzebę edukacji historycznej	– omawia rolę źródeł historycznych w procesie poznawania dziejów – wskazuje pozapodręcznikowe przykłady różnych kategorii źródeł historycznych	– potrafi zaproponować podział źródeł pisanych bądź niepisanych na podkategorie – przedstawia nowoczesne metody badania życia ludzi w przeszłości – ocenia wiarygodność

		<p>bań) od rzeczywistości historycznej</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi krótko scharakteryzować, czym zajmują się historycy 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym są przyczyny i skutki – dokonuje podstawowego podziału źródeł historycznych 		<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia różne efekty pracy naukowców zajmujących się przeszłością 	<p>różnego rodzaju źródeł pisanych</p>
2. Historia wokół nas	<p>drzewo genealogiczne – sposób przedstawienia historii rodziny</p> <ul style="list-style-type: none"> – „wielka” i „mała” ojczyzna – patriotyzm jako miłość do ojczyzny – sposoby wyrażania patriotyzmu – „małe ojczyzny” i ich tradycje – znaczenie terminów: <i>tradycja, drzewo genealogiczne, ojczyzna, „mała ojczyzna”, patriotyzm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>ojczyzna, patriotyzm</i> – podaje przykłady świąt rodzinnych – podaje przykłady pamiątek rodzinnych 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>tradycja, drzewo genealogiczne, „mała ojczyzna”</i> – przygotowuje drzewo genealogiczne najbliższej rodziny – wyjaśnia, czym jest patriotyzm – podaje przykłady postaw i zachowań patriotycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest genealogia – wskazuje na mapie Polski własną miejscowość, region, województwo i jego stolicę – podaje przykłady regionalnych tradycji – charakteryzuje własną „małą ojczyznę” na tle innych regionów 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje lokalne przykłady instytucji dbających o regionalną kulturę i historię – tworzy przewodnik po własnej miejscowości i regionie – charakteryzuje inne regiony państwa polskiego – wyjaśnia znaczenie dbałości o tradycję regionalną 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia historyczną genezę regionu – wskazuje wybitne postaci w dziejach regionu – ocenia, w jaki sposób różnorodność „małych ojczyzn” wpływa na bogactwo „wielkiej”
3. Mieszkamy w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> – państwo polskie i jego regiony – mój region częścią Polski – naród polski jako zbiorowość posługująca się tym samym językiem, mająca wspólną przeszłość i zamieszkująca to samo terytorium – dziedzictwo narodowe – polskie symbole narodowe – polskie święta państwowe – znaczenie terminów: 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: państwo, region, naród – wskazuje na mapie państwo polskie i jego granice – zna poprawną nazwę państwa polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>społeczeństwo, symbole narodowe, Polonia</i> – wymienia elementy współtworzące państwo – wymienia najważniejsze czynniki narodotwórcze – przedstawia polskie symbole narodowe – przedstawia najważniejsze święta państwowe – wskazuje na mapie stolicę państwa 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje Polskę na mapie świata – wskazuje na mapie główne krainy historyczno-geograficzne Polski oraz największe miasta – rozróżnia pojęcia naród i społeczeństwo – przedstawia genezę najważniejszych świąt państwowych – wskazuje przykłady instytucji dbających o dziedzictwo narodowe – opisuje właściwy sposób zachowania 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie świata największe zbiorowości Polonii – wyjaśnia, dlaczego należy szanować inne tradycje narodowe – przedstawia konsekwencje przynależności Polski do UE 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia genezę polskich symboli narodowych – wyjaśnia pojęcia: emigracja, uchodźcy – podaje przykłady mniejszości narodowych żyjących w Polsce

	państwo, region, naród, mniejszość narodowa, społeczeństwo, symbole narodowe, Polonia			względem symboli narodowych		
4. Czas w historii	<p>chronologia i przedmiot jej badań</p> <p>– oś czasu i sposób umieszczania na niej dat</p> <p>– podstawowe określenia czasu historycznego (<i>data, okres p.n.e. i n.e., tysiąclecie, wiek</i>)</p> <p>– cyfry rzymskie oraz ich arabskie odpowiedniki</p> <p>– epoki historyczne: starożytność, średniowiecze, nowożytność, współczesność oraz ich daty graniczne</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela używa terminów chronologicznych (<i>data, tysiąclecie, wiek</i>)</p> <p>– umieszcza daty na osi czasu</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>chronologia, okres p.n.e. i n.e</i></p> <p>– zamienia cyfry arabskie na rzymskie</p> <p>– wyjaśnia, czym jest epoka historyczna</p> <p>– porządkuje fakty i epoki historyczne oraz umieszcza je w czasie (era, stulecie)</p>	<p>– podaje cezury czasowe epok historycznych</p>	<p>– charakteryzuje główne epoki historyczne</p> <p>– podaje przykłady innych rachub mierzenia czasu</p>	<p>– wyjaśnia okoliczności ustanowienia roku 1 i podziału na dwie ery</p> <p>– wyjaśnia różnicę między kalendarzem juliańskim i gregoriańskim</p>
5. Obliczanie czasu w historii	<p>– obliczanie upływu czasu między poszczególnymi wydarzeniami</p> <p>– określanie, w którym wieku doszło do danego wydarzenia</p> <p>– podział czasu na wieki i półwiecza</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela określa, w którym wieku miało miejsce dane wydarzenie</p> <p>– poprawnie wskazuje wydarzenie wcześniejsze w czasach p.n.e.</p> <p>– oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach jednej ery</p>	<p>– samodzielnie przyporządkowuje wydarzenia stuleciom</p> <p>– oblicza upływ czasu między wydarzeniami, w tym na przełomie obu er</p>	<p>– przy określeniu datacji wydarzenia posługuje się sformułowaniami: <i>początek, środek, koniec stulecia; półwiecze; przełom wieków</i></p> <p>– przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych</p>	<p>– przy określeniu datacji wydarzenia posługuje się sformułowaniami: <i>początek, środek, koniec stulecia; półwiecze; przełom wieków</i></p> <p>– przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych</p>	

6. Czytamy mapę i plan	<p>podobieństwa i różnice między mapą a planem</p> <p>– znaczenie mapy w pracy historyka</p> <p>– odczytywanie informacji z planu i mapy historycznej</p> <p>– najstarsze mapy świata</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>mapa, plan</i></p> <p>– dostrzega różnice między mapą a planem</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>legenda, symbol, róża wiatrów</i></p> <p>– przygotowuje proste plany miejscowe</p> <p>– objaśnia symbole legendy mapy</p> <p>– odczytuje z mapy podstawowe informacje</p>	<p>– wyjaśnia, czym jest kartografia</p> <p>– wyjaśnia, czym jest skala mapy</p> <p>– rozróżnia mapę geograficzną, polityczną, historyczną</p>	<p>– interpretuje i wyciąga wnioski z mapy</p>	<p>– przedstawia elementy historii kartografii</p> <p>– wyjaśnia zasadę działania i rolę GPS-u we współczesnej lokalizacji przestrzennej</p>
Rozdział II: Od Piastów do Jagiellonów						
1. Mieszko I i chrzest Polski	<p>– słowiańskie pochodzenie Polaków</p> <p>– legendarne początki państwa polskiego</p> <p>– książę Mieszko I pierwszym historycznym władcą Polski</p> <p>– małżeństwo Mieszka I z Dobrawą</p> <p>– chrzest Mieszka I i jego znaczenie</p> <p>– znaczenie terminów: plemię, Słowianie, Piastowie</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: plemię, Słowianie</p> <p>– wie, kto był pierwszym historycznym władcą Polski</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminem: Piastowie</p> <p>– przytacza przykłady legend o początkach państwa polskiego</p> <p>– wyjaśnia pochodzenie nazwy „Polska”</p> <p>– wskazuje na mapie rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich</p>	<p>– wyjaśnić okoliczności zawarcia małżeństwa z Dobrawą oraz przyjęcia chrztu przez Mieszka</p> <p>– wymienia legendarnych protoplastów Mieszka</p> <p>– przedstawia najważniejsze konsekwencje przyjęcia chrztu</p> <p>– lokalizuje na mapie Gniezno, Poznań oraz inne główne grody w państwie Mieszka I</p> <p>– opisuje bitwę pod Cedynią</p>	<p>– charakteryzuje znaczenie przyjęcia chrześcijaństwa dla państwa polskiego</p>	<p>– przedstawia najważniejsze odkrycia archeologiczne na ziemiach polskich</p> <p>– określa, jakie informacje może zdobyć historyk dzięki zastosowaniu metody dendrochronologicznej</p> <p>– omawia dokument <i>Dagome iudex</i></p>
2. Bolesław Chrobry – pierwszy król Polski	<p>– misja świętego Wojciecha w Prusach</p> <p>– zjazd gnieźnieński i pielgrzymka cesarza Ottona III</p> <p>– wojny Bolesława Chrobrego z sąsiadami i przyłączenie nowych ziem</p> <p>– koronacja Bolesława Chrobrego na króla Polski</p> <p>– znaczenie terminów:</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>cesarz, arcybiskupstwo, koronacja, gród, wojowie</i></p> <p>– opisuje wygląd grodu średniowiecznego</p> <p>– wie, że Bolesław Chrobry był pierwszym królem Polski</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>misja, relikwie</i></p> <p>– zna wydarzenia związane z datami: 1000, 1025</p> <p>– charakteryzuje postać św. Wojciecha</p> <p>– opisuje wygląd i uzbrojenie woja z drużyny książęcej</p>	<p>– zna wydarzenia związane z datami: 997, 1002–1018</p> <p>– opisuje przebieg misji św. Wojciecha do Prusów</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego</p> <p>– wskazuje na mapie terytoria podbite przez Bolesława Chrobrego</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie wizyty Ottona III w Gnieźnie dla państwa polskiego</p> <p>– wyjaśnia znaczenie utworzenia samodzielnej metropolii kościelnej</p> <p>– wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego</p>	<p>– ocenia skutki polityki wewnętrznej i zagranicznej Bolesława dla państwa polskiego</p>

	<i>misja, relikwie, cesarz, arcybiskupstwo, koronacja, gród, wojowie</i>					
*W średniowiecznym klasztorze	<ul style="list-style-type: none"> – zakony chrześcijańskie – życie w klasztorze – wpływ zakonów na rozwój średniowiecznego rolnictwa – rola zakonów w rozwoju wiedzy i średniowiecznego piśmiennictwa – najstarsze zakony na ziemiach polskich i ich znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>duchowieństwo, zakon chrześcijański, mnich, klasztor</i> – charakteryzuje wygląd mnichów – opisuje podstawowe zajęcia duchowieństwa zakonnego w średniowieczu 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>reguła zakonna, skryptorium, pergamin</i> – podaje przykłady zakonów – opisuje życie wewnątrz klasztoru 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia najstarsze zakony na ziemiach polskich – wyjaśnia, jak należy rozumieć zasadę obowiązującą benedyktynów <i>módl się i pracuj</i> – opisuje wygląd średniowiecznych ksiąg – wyjaśnia, w jaki sposób zakony przyczyniły się do rozwoju rolnictwa na ziemiach polskich 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje wkład duchowieństwa w średniowieczną kulturę – wyjaśnia znaczenie ksiąg i książek dla rozwoju wiedzy i nauki 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przykłady lokalizacji najstarszych budowli zakonnych na ziemiach polskich – wyjaśnia, jakie są związki między działalnością zakonów a nauką historyczną
3. Polska Kazimierza Wielkiego	<ul style="list-style-type: none"> – Kazimierz Wielki ostatnim królem z dynastii Piastów – reformy Kazimierza Wielkiego – zjazd monarchów w Krakowie – uczta u Wierzyńka – umocnienie granic państwa (<i>Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną</i>) – utworzenie Akademii Krakowskiej – znaczenie terminu: <i>uniwersytet</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: <i>uniwersytet</i> – wyjaśnia, dlaczego historycy nadali królowi Kazimierzowi przydomek „Wielki” – opisuje wygląd średniowiecznego zamku 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>dynastia, uczta u Wierzyńka</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1364, 1370 – wyjaśnia powiedzenie: <i>Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia główne reformy Kazimierza Wielkiego – opisuje zjazd monarchów w Krakowie – wyjaśnia cele oraz znaczenie utworzenia Akademii Krakowskiej – wskazuje na mapie ziemie przyłączone do Polski za panowania Kazimierza Wielkiego 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje oraz ocenia politykę wewnętrzną i zagraniczną prowadzoną przez Kazimierza Wielkiego – argumentuje, dlaczego Kazimierz Wielki stał się wzorem dobrego władcy 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje politykę prowadzoną przez Bolesława Chrobrego i Kazimierza Wielkiego – wyjaśnia znaczenia panowania Kazimierza Wielkiego dla państwa polskiego
*Rycerze i zamki	<ul style="list-style-type: none"> – średniowieczni rycerze i ich rola – funkcje i wygląd zamków – od pazia do rycerza 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>rycerz, zbroja, herb, zamek</i> – opisuje wygląd średniowiecznego rycerza 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>paź, giermek, pasowanie, kopia, dziedziniec, fosa, baszta, most zwodzony</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jaki sposób utrzymywali się rycerze – przedstawia powinności rycerskie – charakteryzuje kodeks rycerski 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady zachowanych zamków średniowiecznych w Polsce i w regionie 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przykłady wzorców rycerskich utrwalonych w literaturze i legendach

	<ul style="list-style-type: none"> – uzbrojenie rycerskie – turnieje rycerskie – kodeks rycerski 		<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, kto i w jaki sposób mógł zostać rycerzem – opisuje wygląd średniowiecznego zamku – charakteryzuje turnieje rycerskie 			
4. Jadwiga i Jagiełło – unia polsko-litewska	<ul style="list-style-type: none"> objęcie władzy przez Jadwigę – zasługi Jadwigi dla polskiej kultury, nauki i sztuki – przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej w Krewie – okoliczności objęcia władzy w Polsce przez Władysława Jagiełłę – skutki zawarcia unii polsko-litewskiej – zagrożenie ze strony Krzyżaków – znaczenie terminów: <i>unia, Jagiellonowie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>Jagiellonowie</i> – wie, kim był Władysław Jagiełło – wskazuje na mapie państwo polskie oraz obszar Wielkiego Księstwa Litewskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: <i>unia</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1385 – przedstawia główne konsekwencje unii w Krewie 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje sytuację związaną z objęciem tronu polskiego po wygaśnięciu dynastii Piastów – przedstawia okoliczności zawiązania unii polsko-litewskiej – wymienia postanowienia unii w Krewie 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia zagrożenie ze strony zakonu krzyżackiego dla obu państw 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia stosunek Litwinów do unii w Krewie – na podstawie mapy ocenia sytuację geopolityczną w Europie Środkowej po zawarciu unii
5. Zawisza Czarny i bitwa pod Grunwaldem	<ul style="list-style-type: none"> rycerz – cechy charakterystyczne – postać Zawiszy Czarnego – bitwa pod Grunwaldem i biorący w niej udział rycerze – znaczenie terminów: <i>rycerz, miecz, kopia, herb, kodeks honorowy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>rycerz, miecz, herb</i> – opisuje wygląd i cechy rycerza 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>giermek, kopia, kodeks honorowy</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1410 – charakteryzuje postać Zawiszy Czarnego – wyjaśnia powiedzenie: <i>polegać jak na Zawiszy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje rycerski kodeks honorowy – przedstawia przyczyny wielkiej wojny z zakonem krzyżackim – opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym zajmuje się heraldyka – wyjaśnia charakter obyczajowości i kultury rycerskiej – przedstawia postanowienie pokoju toruńskiego oraz skutki bitwy pod Grunwaldem 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia genezę i charakteryzuje różne zakony rycerskie – podaje przykłady różnych herbów

6. Mikołaj Kopernik – wielki astronom	<ul style="list-style-type: none"> – Mikołaj Kopernik i jego życie – odkrycie Mikołaja Kopernika i powiedzenie: <i>Wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię</i> – dokonania Kopernika spoza dziedziny astronomii – znaczenie terminu: <i>astronomia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>astronom, obserwacje</i> – wie, kim był Mikołaj Kopernik 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>astronomia, diecezje, ekonomia</i> – wyjaśnia powiedzenie: <i>wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, gdzie urodził się Mikołaj Kopernik oraz gdzie znajduje się jego grobowiec – przedstawia poglądy na temat Ziemi i Układu Słonecznego przed odkryciem Kopernika 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia inne dokonania i zainteresowania Mikołaja Kopernika – wyjaśnia, czym jest nauka i jakie cechy musi spełniać wiedza naukowa – opisuje, w jaki sposób zrekonstruowano wygląd Mikołaja Kopernika 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: układ heliocentryczny – wyjaśnia, dlaczego najważniejsze dzieło Kopernika zostało potępione przez Kościół
Rozdział III: Wojny i upadek Rzeczypospolitej						
1. Jan Zamoyski – druga osoba po królu	<ul style="list-style-type: none"> – kariera polityczna Jana Zamoyskiego – kariera wojskowa Jana Zamoyskiego – Zamość – miasto renesansowe – Akademia Zamojska (<i>Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie</i>) – znaczenie terminów: <i>szlachta, kanclerz, hetman</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>szlachta</i> – określa epokę, w której żył Jan Zamoyski 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>kanclerz, hetman, akademia</i> – charakteryzuje postać i dokonania Jana Zamoyskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – zna królów Polski: Stefana Batorego i Zygmunta II Augusta – opisuje państwo polskie rządzone przez szlachtę w XVI w. – charakteryzuje zabudowę i układ Zamościa – wyjaśnia słowa Zamoyskiego: <i>Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnice między monarchią dynastyczną a elekcyjną – przedstawia zagrożenia dla państwa polskiego wynikające z systemu wolnej elekcji – wskazuje na mapie Zamość 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie cechy powinien mieć mąż stanu – charakteryzuje Zamość, jako przykład miasta renesansowego
2. XVII wiek – stulecie wojen	<ul style="list-style-type: none"> – potop szwedzki, rola Stefana Czarnieckiego – obrona Jasnej Góry i rola przeora Augustyna Kordeckiego – król Jan III Sobieski i jego zwycięstwa nad Turkami – rola husarii w polskich sukcesach militarnych – znaczenie terminów: <i>potop szwedzki, husaria, wielki wezyr, odsiecz</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>potop szwedzki, husaria, Jasna Góra</i> – opisuje wygląd i uzbrojenie husarii 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>potop szwedzki, wielki wezyr, odsiecz</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1655–1660, 1683 – wskazuje na mapie granice Rzeczypospolitej oraz jej sąsiadów – zna postaci: Augustyn Kordecki, Stefan 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przebieg potopu szwedzkiego i przełomowej obrony Jasnej Góry – wskazuje na mapie: Szwecję, Jasną Górę, Turcję, Chocim, Wiedeń – wyjaśnia powiedzenie: <i>Polska przedmurzem chrześcijaństwa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie były przyczyny klęski Polaków w pierwszej fazie potopu szwedzkiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego wojny XVII wieku przyczyniły się do osłabienia Rzeczypospolitej

			Czarniecki, Jan III Sobieski, oraz ich dokonania			
*Czasy stanisławowski e	<p>ideały epoki oświecenia</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokonania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego – ustanowienie Komisji Edukacji Narodowej i jej znaczenie – kultura doby stanisławowskiej oraz jej przedstawiciele – zabytki budownictwa i architektury polskiej 2. poł. XVIII w. 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>encyklopedia, edukacja, reformy</i></p> <p>– wyjaśnia, w jakim celu wprowadzane są reformy państwa</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>Szkoła Rycerska, kadet, mecenas, obiady czwartkowe</i></p> <p>– wymienia zasługi króla Stanisława Augusta Poniatowskiego</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Dzień Edukacji Narodowej jest wspólnie obchodzony 14 października</p>	<p>– charakteryzuje sytuację państwa polskiego w czasach panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego</p> <p>– przedstawia najwybitniejszych twórców doby stanisławowskiej oraz ich dokonania</p>	<p>– wskazuje przykłady zabytków doby oświecenia w kraju i w regionie</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego oświecenie było nazywane „wiekiem rozumu”</p> <p>– wyjaśnia znaczenie powołania Komisji Edukacji Narodowej dla państwa polskiego</p>	<p>– wyjaśnia kontrowersje w ocenie panowania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego</p> <p>– proponuje własne reformy w państwie oraz edukacji i wyjaśnia ich celowość</p>
3. Tadeusz Kościuszko na czele powstania	<p>– sytuacja Rzeczypospolitej w XVIII w.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Konstytucja 3 maja – rozbiory Rzeczypospolitej przez Rosję, Prusy i Austrię – dowództwo Tadeusza Kościuszki w powstaniu w 1794 r. – bitwa pod Raclawicami i rola kosynierów – klęska powstania i III rozbiór Rzeczypospolitej – znaczenie terminów: <i>rozbiory, konstytucja, powstanie, kosynierzy</i> 	<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>rozbiory, powstanie</i></p> <p>– wymienia państwa, które dokonały rozbiorów</p> <p>– przedstawia cel powstania kościuszkowskiego</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>konstytucja, kosynierzy</i></p> <p>– zna wydarzenia związane z datami: 3 maja 1791 r., 1794, 1795</p> <p>– charakteryzuje postać i dokonania Tadeusza Kościuszki</p>	<p>– charakteryzuje postać i dokonania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego</p> <p>– przedstawia znaczenie uchwalenia Konstytucji 3 Maja</p> <p>– opisuje przebieg powstania kościuszkowskiego</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja została ogłoszona świętem narodowym</p> <p>– charakteryzuje program polityczno-społeczny Tadeusza Kościuszki</p> <p>– wyjaśnia przyczyny klęski powstania kościuszkowskiego</p>	<p>– wyjaśnia przyczyny kryzysu Rzeczypospolitej szlacheckiej</p> <p>– podaje przykłady i ocenia różne postawy Polaków w okresie rozbiorów (w tym</p>

<p>4. Józef Wybicki i hymn Polski</p>	<ul style="list-style-type: none"> – losy Polaków po upadku Rzeczypospolitej – Legiony Polskie we Włoszech i panujące w nich zasady – generał Jan Henryk Dąbrowski i jego rola w utworzeniu Legionów Polskich – Józef Wybicki – autor <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> – znaczenie słów <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> – <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> hymnem Polski – znaczenie terminów: <i>emigracja, legiony, hymn państwowy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>hymn państwowy</i> – zna nazwisko autora hymnu państwowego – potrafi objaśnić pierwszą zwrotkę i refren hymnu 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>emigracja, legiony</i> – zna wydarzenia związane z datą: 1797 – charakteryzuje postaci oraz dokonania gen. Jana Henryka Dąbrowskiego i Józefa Wybickiego 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia sytuację narodu polskiego po III rozbiorze – opisuje Legiony Polskie we Włoszech oraz panujące w nich zasady – wie, kiedy <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> został polskim hymnem narodowym 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia dalsze losy Legionów Polskich we Włoszech – wyjaśnia, dlaczego Polacy zaczęli tworzyć legiony polskie u boku Napoleona 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje postać Napoleona Bonaparte – ocenia, czy Napoleon spełnił pokładane w nim przez Polaków nadzieje
<p>5. Romuald Traugutt i powstanie styczniowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Romuald Traugutt – życie przed wybuchem powstania styczniowego – branka i wybuch powstania styczniowego – wojna partyzancka – funkcjonowanie państwa powstańczego – Romuald Traugutt dyktatorem powstania – represje po upadku powstania styczniowego – znaczenie terminów: <i>zabór rosyjski, działalność konspiracyjna, branka, wojna partyzancka, dyktator, zesłanie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>zabory, zabór rosyjski, wojna partyzancka</i> – wyjaśnia, dlaczego Polacy zorganizowali powstanie – charakteryzuje taktykę walki partyzanckiej 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>działalność konspiracyjna, branka, dyktator, zesłanie</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1863–1864 – pokazuje na mapie zasięg zaboru rosyjskiego – charakteryzuje postać i dokonania Romualda Traugutta 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje sytuację narodu polskiego w zaborze rosyjskim – wyjaśnia, dlaczego Polacy prowadzili działalność konspiracyjną – opisuje charakter i przebieg powstania styczniowego – przedstawia skutki powstania 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje funkcjonowanie państwa powstańczego – wyjaśnia, dlaczego powstanie styczniowe upadło – ocenia postawę Polaków pod zaborem rosyjskim 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje powstanie styczniowe z innymi powstaniem – przedstawia różne metody walki o polskość

6. Maria Skłodowska-Curie – polska noblistka	– edukacja Marii Skłodowskiej-Curie na ziemiach polskich – tajne nauczanie i Latający Uniwersytet – kariera naukowa Marii Skłodowskiej-Curie – Nagrody Nobla przyznane Marii Skłodowskiej-Curie – polscy nobliści – znaczenie terminów: <i>tajne nauczanie, Nagroda Nobla, laureat</i>	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>tajne nauczanie, laureat, Nagroda Nobla</i> – wyjaśnia, dlaczego Polacy nie mogli odbywać edukacji w języku polskim	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Uniwersytet Latający</i> – charakteryzuje, na czym polegało tajne nauczanie – charakteryzuje postać Marii Skłodowskiej-Curie – wymienia, za jakie dokonania Maria Skłodowska-Curie otrzymała Nagrodę Nobla	– porównuje szkolnictwo XIX-wieczne i współczesne – wyjaśnia, jak funkcjonował Uniwersytet Latający – wyjaśnia, dlaczego M. Skłodowska-Curie musiała wyjechać do Francji – przedstawia dokonania M. Skłodowskiej-Curie i wyjaśnia, za co została uhonorowana Nagrodą Nobla	– wymienia innych polskich laureatów Nagrody Nobla – opisuje swoją ulubioną dziedzinę naukową i jej wybitnego przedstawiciela – wyjaśnia rolę nauki w rozwoju cywilizacyjnym	– opisuje działalność Marii Skłodowskiej-Curie podczas I wojny światowej
--	---	--	---	---	--	--

Rozdział IV: Ku współczesnej Polsce

1. Józef Piłsudski i niepodległa Polska	– działalność Józefa Piłsudskiego przed I wojną światową – udział Legionów Polskich i Józefa Piłsudskiego w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej – odzyskanie niepodległości przez Polskę – walki o ustalenie granic II Rzeczypospolitej i Bitwa Warszawska – Józef Piłsudski Naczelnikiem Państwa – Narodowe Święto Niepodległości – znaczenie terminów: <i>II Rzeczypospolita, Naczelnik Państwa</i>	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>II Rzeczypospolita</i> – wskazuje na mapie obszar II RP – wie, kiedy i z jakiej okazji obchodzimy święto państwowe w dniu 11 listopada	– poprawnie posługuje się terminami: <i>I wojna światowa, Naczelnik Państwa</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1914–1918; 11 listopada 1918 r., 15 sierpnia 1920 r. – charakteryzuje postać Józefa Piłsudskiego	– charakteryzuje działalność Józefa Piłsudskiego przed I wojną światową – wyjaśnia sytuację państw zaborczych po wybuchu I wojny światowej – przedstawia udział Legionów Polskich w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej – wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada został ogłoszony świętem państwowym – wyjaśnia rolę Józefa Piłsudskiego w odzyskaniu niepodległości i budowie państwa polskiego	– opisuje trudności polityczne w odbudowie państwa polskiego – ocenia znaczenie Bitwy Warszawskiej – wyjaśnia, dlaczego w rocznicę Bitwy Warszawskiej Wojsko Polskie obchodzi swoje święto – omawia wydarzenia, które miały wpływ na kształtowanie się granic II Rzeczypospolitej	– wyjaśnia sytuację geopolityczną w Europie powstałą w wyniku I wojny światowej
---	---	---	--	---	--	---

*Bitwa Warszawska	<ul style="list-style-type: none"> – Rosja Sowiecka i komunizm – wojna polsko-bolszewicka – Bitwa Warszawska i jej legenda – 15 sierpnia – Święto Wojska Polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>II RP, ulani</i> – przedstawia głównodowodzącego wojsk polskich w bitwie pod Warszawą – odpowiada, jaki był wynik Bitwy Warszawskiej 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>komunizm, bolszewicy, cud nad Wisłą</i> – zna wydarzenie związane z datą: 15 sierpnia 1920 r. – wyjaśnia, dlaczego 15 sierpnia obchodzone jest Święto Wojska Polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia genezę wojny o wschodnią granicę II RP – omawia przebieg wojny polsko-bolszewickiej – ocenia postawę ludności polskiej wobec sowieckiego zagrożenia – charakteryzuje mit „cudu nad Wisłą” 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie czynniki złożyły się na sukces wojsk polskich w wojnie z Rosją Sowiecką 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnij, kiedy i w jaki sposób bolszewicy przejęli władzę w Rosji – podaje przykłady współczesnie istniejących krajów komunistycznych oraz opisuje życie ich mieszkańców
2. Eugeniusz Kwiatkowski i budowa Gdyni	<ul style="list-style-type: none"> – problemy odrodzonej Polski – zaślubiny Polski z morzem – zasługi Eugeniusza Kwiatkowskiego na polu gospodarczym – budowa portu w Gdyni, Centralny Okręg Przemysłowy – Gdynia polskim „oknem na świat” – znaczenie terminów: <i>eksport, okręg przemysłowy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>port, przemysł, minister, bezrobocie</i> – wskazuje na mapie Polski Gdynię – wyjaśnia, dlaczego Gdynia stała się polskim „oknem na świat” 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>eksport, import, okręg przemysłowy</i> – charakteryzuje postać Eugeniusza Kwiatkowskiego – wskazuje na mapie obszar Centralnego Okręgu Przemysłowego 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje trudności gospodarcze i ustrojowe w odbudowie państwa polskiego – przedstawia dokonania Eugeniusza Kwiatkowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jaki sposób rozwój gospodarczy wpływa na sytuację obywateli 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia rolę potencjału gospodarczego państwa we współczesnym świecie – wymienia najważniejsze ośrodki przemysłowe współczesnej Polski
3. Zośka, Alek i Rudy – bohaterzy harcerze	<ul style="list-style-type: none"> – sytuacja społeczeństwa polskiego pod niemiecką okupacją – Szare Szeregi (Zośka, Alek, Rudy) – akcja pod Arsenalem – batalion „Zośka” w powstaniu warszawskim – powstanie warszawskie jako wyraz patriotyzmu młodego pokolenia – znaczenie terminów: <i>okupacja, łapanki,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>okupacja</i> – wie, kiedy i gdzie wybuchła II wojna światowa – opisuje sytuację narodu polskiego pod niemiecką okupacją 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>łapanki, Armia Krajowa, Szare Szeregi</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1 września 1939 r., 1 sierpnia 1944 r. – charakteryzuje postaci Zośki, Alka i Rudego 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje najważniejsze akcje Szarych Szeregów, w tym akcję pod Arsenalem – ocenia postawę młodzieży polskiej pod okupacją 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje działalność Polskiego Państwa Podziemnego – przedstawia politykę okupantów wobec Polaków (mord katyński) 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady udziału żołnierzy polskich na frontach II wojny światowej – przedstawia przebieg powstania warszawskiego

	<i>Armia Krajowa, Szare Szeregi</i>					
4. Pilecki i Inka – „żołnierze niezłomni”	<ul style="list-style-type: none"> – polityka Niemiec wobec ludności żydowskiej – obozy koncentracyjne – raporty Witolda Pileckiego – represje komunistów i śmierć Witolda Pileckiego – polityka komunistów wobec polskiego podziemia – postawa Danuty Siedzikówny, ps. Inka – znaczenie terminów: <i>obozy koncentracyjne</i>, „żołnierze niezłomni” 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>obozy koncentracyjne</i> – opisuje politykę Niemiec wobec ludności żydowskiej – wyjaśnia, kto objął rządy w państwie polskim po zakończeniu II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: „żołnierze niezłomni” – zna zbrodnie niemieckie popełnione na Żydach – charakteryzuje postaci Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny – wyjaśnia, dlaczego dla wielu Polaków wojna się nie zakończyła – wyjaśnia pojęcie: „żołnierze niezłomni” 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje postać i działalność Witolda Pileckiego – opisuje represje komunistów wobec zwolenników prawowitych władz polskich – ocenia postawę Danuty Siedzikówny, ps. Inka 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego państwo polskie znalazło się po II wojnie światowej w sowieckiej strefie wpływów – charakteryzuje działalność partyzantki antykomunistycznej – wyjaśnia dramatyzm wyboru postaw przez obywateli wobec państwa polskiego po II wojnie światowej 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie: „suwerenność” – wyjaśnia pojęcie: „żelazna kurtyna” oraz jego genezę – charakteryzuje postać i działalność Ireny Sendlerowej – wymienia największe niemieckie obozy koncentracyjne
5. Jan Paweł II – papież pielgrzym	<ul style="list-style-type: none"> – opozycyjna rola Kościoła w czasach komunizmu – wybór Karola Wojtyły na papieża – pielgrzymki papieża do ojczyzny (<i>Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!</i>) – wsparcie Kościoła dla Polaków protestujących przeciw rządowi komunistów – Jan Paweł II jako papież pielgrzym – znaczenie terminów: <i>papież</i>, <i>konklawe</i>, <i>kardynał</i>, <i>pontyfikat</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>papież</i> – wie, kim był Karol Wojtyła – podaje miasto, w którym urodził się Karol Wojtyła 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>konklawe</i>, <i>kardynał</i>, <i>pontyfikat</i> – charakteryzuje rolę papieża jako przywódcy Kościoła katolickiego oraz jako autorytetu moralnego dla wiernych – wyjaśnia, dlaczego Jan Paweł II był darzony wielkim szacunkiem 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje sytuację społeczeństwa polskiego w czasach PRL – charakteryzuje rolę Kościoła katolickiego w czasach komunizmu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do kraju dla społeczeństwa polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie słów Jana Pawła II: <i>Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!</i>

<p>6. „Solidarność” i jej bohaterowie</p>	<p>– kryzys PRL w latach 70. XX w. – działalność opozycyjna – strajki robotnicze i powstanie NSZZ „Solidarność” – bohaterowie „Solidarności” – Lech Wałęsa, Anna Walentynowicz, Andrzej Gwiazda, Jerzy Popiełuszko – wprowadzenie stanu wojennego i represje przeciwko opozycji – przełom 1989 r. i upadek komunizmu – znaczenie terminów: <i>strajk, związek zawodowy, „Solidarność”, stan wojenny, Okrągły Stół</i></p>	<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>demokracja, strajk</i> – wie, jak się nazywał pierwszy przywódca związku zawodowego „Solidarność” i późniejszy prezydent</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>związek zawodowy, „Solidarność”, stan wojenny, Okrągły Stół</i> – zna wydarzenia związane z datami: sierpień 1980, 1989 – wyjaśnia, dlaczego w 1980 r. doszło do masowych strajków robotniczych – zna głównych bohaterów „Solidarności” – Lecha Wałęsę, Annę Walentynowicz, Andrzeja Gwiazdę, Jerzego Popiełuszkę</p>	<p>– opisuje okoliczności zawiązania związku zawodowego „Solidarność” – przedstawia główne postulaty „Solidarności” – wymienia ograniczenia, z jakimi wiązało się wprowadzenie stanu wojennego – wyjaśnia symbolikę Okrągłego Stołu</p>	<p>– wskazuje różnice polityczne między czasami komunizmu a wolną Polską – podaje przykłady protestów Polaków przeciwko władzom komunistycznym – wyjaśnia, jaką rolę odegrał stan wojenny</p>	<p>– opowiada o rywalizacji między Związkiem Sowieckim a Zachodem – wyjaśnia znaczenie i skutki rozmów Okrągłego Stołu</p>
---	---	---	--	---	---	--